

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/302/2015
Identifikačné číslo spisu:	5812203535
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5812203535.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ F. I., bytom Q., 2/ U. W., bytom Q. obaja právne zastúpení JUDr. Miroslavom Sládekom, advokátom, ul. Červeného kríža 66/20, Námestovo, proti žalovaným 1/ W. W., bytom Q. právne zastúpenej JUDr. Jánom Vajdom, advokátom, Hviezdoslavovo námestie č. 201, Námestovo, 2/ B. N., rod. W. 3/ Y. I., rod. W., 4/ E. W., bytom A., T. 5/ B. W., rod. X. 6/ O. C., rod. W., o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 8 C 63/2012, o dovolaní žalovanej v rade 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 7. augusta 2014 sp. zn. 9 Co 270/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Námestovo (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 23. septembra 2013 č.k. 8 C 63/2012-180 zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali určenia, že rodinný dom súp. č. 79, postavený na parcele č.XXX/X k. ú. Q., zapísaný na LV XXXX pod B1 na žalovanú v rade 1/, patrí v podiele 6/7-ín do dedičstva po poručiťovi Y. W., ktorý zomrel XX.X.XXXX, naposledy bytom Q. a v podiele 1/7-iny do dedičstva po poručiťke M. W., rod. U., ktorá zomrela XX.X.XXXX, naposledy bytom Q.. Žalobcom v rade 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalovanej v rade 1/ trovy konania vo výške 20,90 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 560,66 eur. Žalovaným v rade 2/, 3/, 4/, 5/ a 6/ náhradu trov konania voči žalobcom nepriznal. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že z vykonaných dôkazov nevyplýval žiadny právny titul, na základe ktorého by sa Y. W. mal stať v minulosti vlastníkom sporného domu po svojich rodičoch U. a P. W., teda nebolo preukázané, že bol vlastníkom sporného domu ku dňu svojej smrti v podiele 6/7-ín, v dôsledku čoho by mal byť zaradený do dedičstva po ňom. Žalobcovia ani neuviedli, na základe akej právnej skutočnosti sa Y. W. mal stať spoluvlastníkom domu práve v podiele 6/7-ín, a už vôbec neodôvodnili, ako mala nadobudnúť svoj spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/7-iny M. W.. Pretože súd prvého stupňa nemal preukázané, že menovaní boli ku dňu svojej smrti spoluvlastníkmi sporného domu, žalobu žalobcov zamietol.

Dokazovanie výsluchom žalobcami navrhnutého svedka U. U. nevykonan z toho dôvodu, že nebol v konaní preukázaný žiaden právny titul, na základe ktorého by sa mal Y. W. stať vlastníkom sporného domu. Ani dokazovanie výsluchom ďalšieho žalobcami navrhovaného svedka C. C., ktorý mal v minulosti zastávať funkciu predsedu MNV vo Q., nevykonan, v tomto prípade z dôvodu, že aj keby sa preukázalo, že skutočne došlo k vydaniu búracieho povolenia ohľadne sporného domu na meno žalobcu v rade 2/, nemal by tento dôkaz žiaden význam vo vzťahu k žalobcami požadovanému určeníu, že sporný dom patrí z časti do dedičstva po Y. W., a z časti do dedičstva po M. W.. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.”)

Proti tomuto rozsudku podali žalobcovia odvolanie. Krajský súd v Žiline uznesením z 7. augusta 2014 sp. zn. 9 Co 270/2014 napadnutý rozsudok zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Konštatoval, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav veci, v dôsledku čoho nemohol vec správne právne posúdiť za použitia správneho ustanovenia právneho predpisu. Konkrétne nevykonan navrhnuté dôkazy potrebné k zisteniu rozhodujúcich skutočností, keď nevypočul žalobcami navrhnutého svedka U. U., pamätníka a bývalého starostu obec Q., ktorý má mať vedomosti o nadobudnutí vlastníctva k predmetnému domu právnym predchodcom účastníkov Y. W. od jeho otca U. W. a tiež nevykonan ani výsluch C. C., bývalého starostu a predsedu miestneho Národného výboru vo Q. k skutočnostiam, pre ktoré vydával búracie povolenie pre žalobcu v rade 2/ na predmetný dom, ako aj oznámenie o pridelení súpisného čísla pre M. W., lebo pre ich vydanie musel mať dôkazy, resp. vedomosti o vlastníctve k nemu. V ďalšom konaní odvolací súd uložil súdu prvého stupňa (okrem iného) vypočuť vyššie uvedených svedkov, a to U. U. ohľadne prechodu vlastníckeho práva k predmetnému domu a C. C. k dôvodu, prečo bolo v zmysle stavebného zákona vydávané búracie povolenie na predmetný dom žalobcovi v rade 2/, a kedy sa tak stalo, ako aj k dôvodu vydania oznámenia o pridelení súpisného čísla pre M. W. a dôvodu, prečo bola uvedená ako jeho vlastníčka, a že ho postavila v roku 1959, keď bolo všeobecne známe, že tento bol postavený začiatkom 20. storočia jej právnymi predchodcami.

Uznesenie odvolacieho súdu napadla dovolaním žalovaná v rade 1/. Uviedla, že konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Namietala nepreskúmateľnosť a zmätočnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, z ktorého nevyplýva uvedený dôvod zrušenia prvostupňového rozsudku podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. Vyjadrila presvedčenie, že neboli splnené podmienky na zrušenie prvostupňového rozhodnutia, keďže podľa daného ustanovenia možno zrušiť rozhodnutie iba v prípade, ak bol nedostatočne zistený skutkový stav v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci tým, že súd prvého stupňa nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu. Podľa názoru dovolateľky však v predmetnej veci o takýto prípad nešlo. Súd prvého stupňa vykonal rozsiahle dokazovanie, vykonaným dokazovaním riadne zistil skutkový stav a vydal správny a zákonný rozsudok. Vykonanie dôkazov navrhovaných žalobcami v podanom odvolaní nebolo potrebné k zisteniu skutkového stavu veci a ani k zisteniu rozhodujúcich skutočností. Prvostupňový súd vo svojom rozsudku riadne odôvodnil prečo dôkazy navrhované žalobcami nevykonan. Na druhej strane odvolací súd vo svojom uznesení riadne neodôvodnil prečo je potrebné vykonať ním požadované dôkazy a ako sa vykonaním týchto dôkazov zmení právne posúdenie veci. Dovolaťka navrhla napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobcovia sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd”) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236

ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti uzneseniu, je v zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky žiadneho z uvedených uznesení; dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolaiteľka procesné vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Z obsahu dovolania žalovanej v rade 1/ možno vyvodíť, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. t.j., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods.

2 O.s.p.)].

Z obsahu dovolania vyplýva, že k dovolateľom tvrdenému odňatiu možnosti konať pred súdom malo okrem iného dôjsť v dôsledku zmätočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť). Najvyšší súd k tomu uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď najmä aktuálne rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku" (poznámka dovolacieho súdu: v čase podania dovolania sa jednalo o ustanovenie § 237 písm. f/). Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 1/2016.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém" (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl" (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie; prečo považoval vypočutie vyššie uvedených svedkov za významné. Inak povedané obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety - kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa názoru dovolateľky má znaky odňatia možnosti pred súdom konať aj procesný postup odvolacieho súdu, ktorý zrušil odvolaním napadnutý prvostupňový rozsudok, i keď pre to - podľa jeho presvedčenia - neboli splnené podmienky (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.).

Ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. a vec mu vráti na ďalšie konanie, napriek tomu, že pre to neboli dané procesné predpoklady a namiesto bolo iné rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 219 O.s.p. alebo § 220 O.s.p.), ide o nesprávne rozhodnutie. Takéto nesprávne rozhodnutie ale nemožno stotožňovať s procesnou vadou konania odnímajúcou účastníkovi možnosť realizovať jemu patriace procesné oprávnenia v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Toto ustanovenie totiž dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu (procedúrou prejednávania veci), nie s jeho rozhodovaním. Navyše, po vrátení veci na ďalšie konanie súd pokračuje v prejednávaní veci a účastníkom konania zostávajú zachované ich procesné oprávnenia. Otázka dopadov takéhoto nesprávneho rozhodnutia na rýchlosť a hospodárnosť konania je z pohľadu § 237 písm. f/ O.s.p. irelevantná.

Dovolanie žalovanej v rade 1/ je odôvodnené tiež existenciou inej vady, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ako aj nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237

O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Váda tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Obdobne tieto závery platia pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Vzhľadom na to, že dovolanie žalovanej v rade 1/ podľa § 239 O.s.p. prípustné nie je, nepotvrdila sa existencia procesnej vady tvrdenej žalovanou v rade 1/ (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné procesné vady konania v zmysle § 237 O.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej v rade 1/ podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej v rade 1/, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešným žalobcom nepriznal dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.